

Este de două ori în săptămâna: Joi-a și Domineo'a; era când va preinde importantă materialor, va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Pretiul de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diuometru de anu 4 fl. v. a.
„ patraru 2 fl. v. a.

pentru Romania și strainetate:

pe anu intregu 12 fl. v. a.
„ diuometru de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facă la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptul la Redactiunea **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresă si corespondintile, ce privesc Redactiunea, administratiunis seu speditură; că vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicatii de interesu privat — se respunde căt 7 cr. de linie; repetirile se facă cu pretiu scăzută. Pretiul timbrului căt 30 cr. pentru una dată se antecipa.

Pesta, in 19 martiu n. 1873.

Mi-ii jocă pre magiari némtiulu, intocmai casă tiganulu pre ursu.

Verg'a de feru in botulu ursului — nu ból'a de egemonia in inim'a domilor magiari.

Intr'adeveru — greu ni este a spune: óre mai multu ne indigna maltratarea magiarului prin némtiu, si — svercolirea nepotintioasa a aceluia, séu mai multu ne dóre si infuria maltratarea nostra prin magiaru si orbi'a cu care aceast'a lucra pre man'a némtiului si spre nimicirea sa!

Pecatu de Ddieu, că acestu poporu magiaru, are o aristocratie si o inteligenția atâtă de stricata si órba!

Toemai in dilele acestea o noua, eclatante intemplare, dovedi aceast'a in celu mai umiltoriu modu.

Abiá fóia oficială a ministeriului magiaru — acum trei dile publică unu actu maiestaticu, prin carele Domnitorul **Franciscu Josifu**, dă voia ministerului de finantie, a propune Dietei unu proiectu de lege pentru crearea unei bance de escomtu; abia foile magiare si magiarone luára cu multa bucuria notitia de acestu evenimentu, favorabilu tiei, abia „**P. Lloyd**“ spuse publicului celu mare că inteleptulu **Kerkápoly**, candu a cerutu voi'a Monarchului, n'a facut'o acést'a de flori de cucu, pentru vr'unu lucru incertu, ci — déjà in portofoliu seu este contractul mcheiatu cu insemmata grupa de bancari din Viena, dupa care curendu Buda-Pesta are sè se bucure d'o intreprindere cu multe milioane importate in tiéra, si carea va sè vindece tóte dorerile si necasurile d'asta natura a lumei nóstre industriale si comerciale, si sè escape si pre guvernul de desele perplesităti; abia, si ér abia, si — abia toemai bine tóte acestea se respondescu si comentédia si esplotédia — pe hartină, intru interesulu politicei nóstre celei magiare-domnesci, — candu d'o data, peste nótpe, tóte planurile, sperantiele si combinatiunile cele mandre se prefacu — in nemic'a, ba inca in rusine si caintia! Consorciul bancarilor din Viena dechiară neted si respicatu, că — recedă de la contractu, partasii si retragu subscriptiunile; — nu vor sè scie nemicu de noi!!

Ei bine, ce a fostu? — cum s'a intemplatu acést'a?

Cine ar sci! Domnii nostri si foile loru dicu, că — de buna séma din partea bancei natiunale de Viena va fi trebuitu sè se faca mare presiune asupra bancarilor ingagiați; alte foi, si chiar oficiosulu „**P. Napló**“ banuesce de a dreptulu pre guvernul cislaianu, anume pre **Depretis**, ministerul de finantie: destulu că — fapt'a e fapt'a, si — intrig'a si dusmania nu se potu negá, si — domnii magiari sunt cei amaru pacaliti si batjocuriti! Ér „Reform“ a dlui c. **Lönyay** striga:

„Acea mana nefericita, ce drege afacerile finanziare ale Ungariei, a inavut inca cu unu scandalu istorică politicei bancale, si a struncinat creditulu statului magiaru print'unu nou fiasco!“

D'alta parte, „**N. F. Pr.**“ vine si ni cetește Levitii a supr'a capului, arestandu-ni pre ministeriulu nostru dragalasiulu de elu, ca pre unulu complotistu si intrigante in contra Imperiului, ca pre unu amagitoriu si corumpatoriu alu unor bancari, si amenintiendu că, in momentulu de infinitare a unei bance natiunale in

Buda-Pesta, impacatiunea de la 1867 — este rupta si nimicita!

Aci deci, pre cum espresu splica unele foi, chiar onbrea si vieti'a de statu a magiarismului sunt atacate.

Si acumă — una alta intemplare, alta pacoste, alta sageta in inim'a peccatosilor domni ai nostri.

Alalta-ieri joi, Reuniunea catolica a Santului Stefanu, tienendu adunarea generale, in aceea principale-primate alu Ungariei, Em. Sa dlu **Simor**, tienu unu discursu, despre carele foile magiare dicu că — nu se poate consideră, de cău de „resbelu dechiaratu statului din partea bisericei“, ér foi'a clericale „**M. Allam**“ prochiamă acelu discursu de programă a tuturor catolicilor!

Dupa splicarea lui „**P. Napló**“, si dupa cum astadi publica si alte foi, eminența sa, principale-primate, se fia pronunciata in numele catolicilor, curatul si limpede, că — loru: „guvernul, die-t'a, legea si chiar patri'a, li sunt lucruri forte bagatele; că — ei n'asculta de nime, numai de Ddieu!“ — (Ce mai indepeca ca acumă mane — poporale impilate, imitandu pre primulu demnitariu bisericescu din tiera, se dechiare si ele totu asemenea!)

„**P. Napló**“ — se aréta indignat in celu mai mare gradu, si coplesiesce pre bisericani cu imputatiuni de nemultiamire. „Dupa atâtea sacrificia, atâtea concessiuni si favoruri, ce Diet'a si guvernul au făcut, apoi — acést'a e recunoscint'a?“ — Destulu că — in Vien'a centralistii, companionii domnilor, a casa — ultramontanii, cei pré favoriti ai domnilor, incep tu a se redică facia aliatii in contra domnilor, si — bietii domni stau uimiti de atât'a cutesare nerusinata, cum se sprima mamelucii loru de la pressa!

Dar lucrul este pré firescu: cine se insociesce cu nedreptulu, si se servesc de mintiuna si de peeatu — in contra adeverului si dreptatei, — acela de mintiuna si de pecatu va fi pacalit si misitru. Cine favorisédia reactiunea, de reactiune va perí.

Domnii de la potere, in contra poporului preste totu si a natiunalitătilor specialu, s'a aliatu cu celu mai infamu iesuitismu si cu cea mai afurisita reactiune: iesuitismulu si reactiunea li va manca capulu; — las' că veti vedé! Nu se poate ca pre atari netarei se nu ii bata Ddieu, se nu ii ajunga isband'a naturala a logiciei si moralei diripite in piciora! —

Pesta, in 9/21 martiu n. 1873.

Caus'a octroatei metropolii nemtierscii din Cernauti, pentru romanii din Bucovina si serbii din Dalmatia; de a asemenea Caus'a dictaturei magiare peste metropolia serbescă din Carlovciu, — sunt interese cari ne atingu de aproape, si — nu le potem trece cu vedere; căci — déca din rea pricepera, le-am si; trece noi cu vedere, nu-si desplața ele ochii din noi!

Sè li notămu deci stadiale prin cari au trecutu si starea in care se afia ele.

„**Zasztava**“ din Neoplanta, sustine că — episcopulu **Gruicu**, administratorele patriarchatului serbescu, din notificarea ce i'sa facutu despre crearea acelei noue si desinohiate metropolii, a luate indemnă pentru d'a-si aretă la locurile mai nalte scrupulii canonici si chiar natiuni-politici in privint'a acelei metropolie.

Cumea acést'a — e, séu nu — adeverut? nu potem se scimu; ce noi scimu este, că inca naiente de duoi ani se infinitare in Viena infinitare acelei metropolii, si atunci a fostu

consultat in acésta causa ministrul ung. de cultu, dlu **Dr. Pauler**, carele din consideratiune si de dreptu, si de oportunitate — s'a dechiaratu in contra, de unde atunciă planulu nici nu s'a realizat! Astadi realisaarea s'a facutu ora votului ministeriului magiaru; o desconsideratiune, care se poate splica din natur'a de vasalu a guvernului ungurescu catra stepanirea din Viena.

Despre Bucovina este scitu că, ori de căte ori a fost consultati faptorii indreptatiti si ei asupra cestiunii acesteia, pururiă s'a dechiaratu in contra, si că — ideia de metropol'a in Bucovina, nici nu s'a nascutu si nici nu s'a sustinutu, de cău numai de episcopului **Hackman** si de secretariulu seu, faimosulu **Schönbach**, despre cari ambii érasi este scitu et — au fostu pururiă unelto orbe ale politicei din Viena!

Sì mai pucinu a fostu dorint'a de acea Metropolia — a Dalmatinilor. Acestora nici priu capu nu li-a trecutu vr'o data, a se desbină totalminte de metropol'a loru natiunale din Carlovciu!

Dar — acum optu dile, deputatulu Dalmatinu **Liubissa**, a interpelatul chiar in Senatul imperial pre ministeriulu de culte de din colo, despre aceea că: Cum, cu ce dreptu, din ce cause, a creatu acea metropolia anticano-nica?

De aci se vede că, infinitarea acelei metropolii a fostu — unu planu si-o intreprindere arbitrară despotică, o desconsiderare si valamare temeraria a celor mai sacre semtiem-nute de dreptu si interesul tuturor faptorilor

Si — inca ună metropolitulu Moldaviei, sub acărui canonică juredictiune aperte de jure biserica ortodoxă a Bucovinei, intielegendu si elu despre actulu guvernului de Viena, a grabitul print'ho hârtia, adresata ministeriului roman din Bucuresci, a atrage atenținea acestui ministeriu si a-i cere interventiunea in contra acelui actu temerarius!

Astfelu potem dice, că regimul Vinesu, cu totu cu episcopulu **Hackman**, au facutu unu fiasco infricosiatu, de ale cărui consecintia — abia ni potem intui că, va incercă să scape?! Si — nici acea nu scimu că — cum? cu ce dreptu? cu ce frunte? in ce felu de forma acea metropolia, dedicată biserica nostra, fors scirea si invoreea bisericei, are se între in legatura cu institutiunile canonice ale bisericei nostra!

Ce se tiene de incurcarea lucrurilor ie-rachiei serbesci din Carlovciu prim comisariul guvernului magiaru dlu b. **Maythényi**, lucru a ajungu acolo, in cău nime nu-i mai poate dă de capu!

Acuma se sună, că pre tómna are sè se convocă congresulu serbescu, pentru alegerea de patriarchu-metropolit si încercarea d'a est din caote. Dar totu de o data se spune ca pozitivu, că convocarea este sè se face pe temeiul **Rescriptului declaratoriu de la 1779**, pre candu scitu este, că acea legă este nimicita prin acelui maiestaticu de la 1870, prin carele, la propunerea ministeriului magiaru, s'a santiunitu si publicat formalmente o nouă lege electorale pentru congresulu serbescu.

Va se dica, intentiunea poterilor dilei ar fi din capulu locului a intrună unu congresu nelegalu, si prin acela a alege unu metropolit — nelegalu!

Astfelu credu domnii că vor poté compănat confusiunea si impacă natiunea serbescă astadi in celu mai mare gradu iritata si invenitata!

Domnii acesti'a, repetim si aici, catra ce nu au unu picu de inima, si-au perduțu si mintile.

„Una vóce seriósa

catra sinodulu episcopal ce se apropiă.“

Sub acestu titlu primiramu din Aradu unu articolu, alu carui lungu cuprinsa ni spune pre scurtu, că — cultura clerului a devenit dejá neamenavera pentru că e o conditiune suprema de progres natiunale; mai de parte că — calificatiunea de 8 clase gimnasiali statorita de sinodulu de anuntiertiu pentru cei-ce doresc a fi primiti la cursulu teologicu, nu se observa, va sè dica *legea se calca*, si că in fine cursulu clericalu de trei ani, pre cum este acel'a astadi nu corespunde, ne fiindu elu in stare de a dà descula ocupatiune si calificatiune clericalor seriosi si astfelu de a produce unu clerus mai luminat, unu clerus la naltmea chiamărei sale.

Sunt acestea pretensiuni si argumente, despre a caror indreptătire abia este ca sè se mai indoiésca cineva; pre cum nici despre aceea mai de parte deductiune nu se va indoiénim, cumca unu clerus cultu si bine calificatu, curendu si usioru si-ar eluptă elu insusi o stare materiale mai corespondintă si astfelu ar scapă de nevoie si neajunsurile de astadi.

Alt'a insa este cestiunea cea mare si grea, — dar pre care dlu amicu alu clerului nu se incércă a o deslegă in modu criticu, este că: care e, — in ce se cuprinde, si in ce modu, prin ce medilice se poate cascigă cea mai buna, mai adenerata... — cumca nici clasele gimnasiali, fia siese séu optu, asiá cum sunt ele astadi organizate, unde mai multu se staruesc a plantă in inim'a tenerimei spiritulu modernu alu politicei si moralei stepanitorilor, de cău a adaptă suflétul cu idei morale si cunoștințe adeverate, — inca nu sunt de felu garantii pentru cultur'a receruta, séu măcar pentru o dispusițiune spre atare cultura, — credem că este adeveru de asemenea probat!

Cumca institutele teologice de astadi asiá cum sunt, ele de sine, nu ni potu dà unu clerus cultu, nici chiar de medilicu cultu, este lucru probatul prin esperiint'a trecutului si a presintelui; dara — cumca nici clasele gimnasiali, fia siese séu optu, asiá cum sunt ele astadi organizate, unde mai multu se staruesc a plantă in inim'a tenerimei spiritulu modernu alu politicei si moralei stepanitorilor, de cău a adaptă suflétul cu idei morale si cunoștințe adeverate, — inca nu sunt de felu garantii pentru cultur'a receruta, séu măcar pentru o dispusițiune spre atare cultura, — credem că este adeveru de asemenea probat!

Ni s'a mai descoperit u si alta data că, cu abatere de la expres'a statorire a regulei sinodale, se primescu elevi la clérica si foră conditiunea de optu clase gimnasiali; dar — pare-ni-se că si in organulu diecesei aradane „**Lumin'a**“, am cettitul si precum ni aducem a minte si intr'o sedintia plenaria a consistoriului ni s'a splicat, că — lips'a de preoți este mare, ér gimnasisti cu căte optu clase nu se insinua la clérica de cău căte 2—3 pe fie-care anu. „**Necessitas legem frangit**“ — este o assioma juridica; totusi dupa informatiunea nostra, cei căti-va cleriei, cari s'a primitu fora 8 clase gimnasiali, s'a primitu expresu sub spesrati, adeca pre langa reserv'a d'a cere incuviintare si indemnizare de la sinodu.

Tienemu insa si noi, si in acésta privinta suntemu deoblegati dlu ce puse cau'a la ordinea dilei, cumca este timbul supremu, ca sè ne socotim de modulu celu mai bunu, prin carele foră tota amenarea se incepem a neingrigi de unu clerus cultu, inveniatu luminat, dara — cultu, inveniatu si luminat — nu dupa testimoniale luate de pre la gimnasia, adese ori pre bani grei, ci cultu, inveniatu si luminat, dupa trebuint'a nostra, pentru scopurile noastre!

Noi — multu ne-am socotit in acé-

narei ar fi numai spese si perdere de timpu, si instruirea si mai multa. *)

Mai nainte de congregatiunea dura, trebuie cascigata acea baza, pe care va avea congregatiunea a se pune si a decide, care numai si numai astfelui se poate cascigă, deoarece s-ar numi o comisiune de cativa membri desinteresati si nepreocupati, mai multu din locu, ca se aiba actele in demana, si se examineze tot de la incepere si pana la impiedecarea activitatii asociatiunii seu pana astazi; candu apoi comisiunea si va finisca operatiunea, daca numai atunci se se conchiamadunarea generale.

Acea comisiune, pentru da evita orice banuie din ori-ce parte, ar fi pre consultu se se numesca — la initiativa Directiunii, prin presedintele adunariilor generali, adeca prin dlu eppu, carele ca atare nu a avut nici cea mai mica influenta in administratiune, dar totu ca presedinte are o sacra detorintia da sustinere vedi si onoreea asociatiunii. —

Am disu ca actele sunt defectuose, pline de gresiele; spre intarirea acestor afirmatiuni este exemplu:

Sunt casuri, ca de la unii memori un a se mai multe rate, — platite sau cerute de nou; io insu-mi inca sum provocat pentru o restantie de 20 fl. pre care ii-am platit dar cuitantia n-am primit; pre candu totusi celu ce a primit banii, recunosc.

Asemenea gresiele provin din defectele documentelor seu protocolelor de manipulare pre cari io le-am vediut cu ochii. Asa.

Evidinta cassei din anu in anu nu am afatu-o.

Protocolul principal nu arata timpul candu incepe, si candu se gata obligamentul; la documentul oblegatoriu nu este reducere seu provocare; la capitolul anului nu l'guida detorintia si platile.

In diariu nu am afatu unele responderi scute nu am afatu chiar lassamentulu lui Creticu, nici legatul fie-iertatului G. Popa, ca proenintie de capitalu alu asociatiunii.

Sub totu decursulu de 10 ani, nu am afatu măcar un a revisiune a cassei dupa forma susceputa.

Pre langa asemenea defacte si neregularitati, congregatiunea generala, nainte de esaminarea esecata a manipulatiunei convocata, seu va accepta un reportu din partea directoarului, favoritoru membrilor sei, seu o comisiune de adi pe mane esmissa, va afla tote bune, precum s'a intemplat si alta data pana acuma, — publicu insa nu ve cascigă lumina si convingere, si asi si incuragiare si zel, ci va remane in parerea ca, banii sunt instrainati, mancati — de unulu seu de altulu! — precandu detorintia nedispensavera ar fi, ca prin restaurarea cassei, prin lumurirea faptelor, indreptarea gresielelor, demuestra firma si seriosa vointia spre naintarea bunului publicu, si asia a face se dispar presupusele reale si se redestepete insufletirea.

O comisiune esaminatoria dura este mai antau de tote necessaria, este conditiunea fara care nu se poate decide cu temeu in acesta causa.

Directiunea asociatiunii insasi deca ar intreveni la prezantia sa dlu episcopu presedinte alu asociatiunii, pentru atare comisiune, nu ore si-ar da din capulu locului o dovada de saceritate si buna credintia?!

J. Arcosu.

Oravitia, in martiu 1873.

Intemeierea unei casine romane cu cabinetu de lectura; armonfa, bun'a ntielegere si bucuria ce domnesce intre toti romanii doritori de progresulu nationalu.) Multu stimate dle Redactore! Sciindu pre bine, catu placere Vi facu tote misericordiile nationalu, si catu temeu puneti pe aceea, ca intielegintii romani pretotindeni si se apropie, intrunesc si organizase pentru da nainta „viribus unitis“ — cultur'a nationala, — vinu a VI face o suprindere, reportandu-Vi — nu despre incercari d'asta natura, ci despre o fapta complinita.

Vi este cunoscutu ca — romanii de aici si din juru, ori catu de multi si compacti nu au avut nici unu punctu, de concentrare sociale, nici o reunione nationala, ci au figura-

*) Ni permitemu aci o mica observatiune — pentru orientare. Se ntielege de sine ca naintea adunarii generale va trebuu adusu lamuritul acestu lucru, pre catu elu poate se sia lamuritul din date si acte; dar intentiunea multumie este, pre catu n-a venitua năla cunoscinta, ca peste cele nelamuribili se dea cu bunele! Red.

ratu cam ca lipiture la reunioanele straine, pana ce in fine au inceputu eu totii se semta umilitos'a pusetiune a intielegintiei majoritatii popului langa societatile minoritatilor straine.

Destulu ca in 2 fauru a. c. dlu B. Bordanu convoca o conferinta de intieleginti la sine si aci pentru prim'a ora se deliberă fraciea despre o Casina romana cu cabinetu de lectura. Idei'a a fostu imbracisata numai de catu de toti, si unu comitetu provizoriu a fostu alesu pentru da prepara cele necesari spre realisarea ei. —

Implinindu-si misiunea comitetului provizoriu, pe diu'a de 27 fauru convoca o adunare generale a intielegintilor romani din locu si juriu; acesta adunare, forte bine cercetata, aleghandu-si de presedinte ad hoc pre dlu adv. Sim. Mangiaca, er de notariu pre tenerulu I. Sporia, primi in unanimitate si cu entuziasmu infinitarea Reuniunii si desbatu si statori statuteli, cari tocmai se substerne naltului ministeriu pentru aprobare.

A fostu — intr'adeveru forte imbucuratorie armonfa intre toti participantii la acesta adunare generale; — dare ar bunulu Ddieu, ca romanii pururi intru tote se fia statu de co'n-tieles si solidari. *) S'a alesu apoi in data Comitetului administrativ, pnnendu — dupa meritul — in frunte-i de primu-presedinte pre iniatoriul dlu Bas. Bordanu, de v.-presedinte pre dlu adv. Elia Traila, — apoi de notariu pre dlu G. Giuca, de cassariu pre dlu J. Matessereazu, de bibliotecariu pre dlu protopopu J. Madnica, de economu pre dlu D. Popoviciu jun.; er intre membri luandu pre toti barbatii nostri de distinctiune a nume pre: protopresv. Jacobu Popoviciu, Dr. Marienescu, S. Mangiaca, Traianu Miescu, Jos. Novacu, Alees, Peter, J. Lepa, M. Nediciu, D. Pocranu, C. Cuculu, J. Botosiu, si pre dlu Heinrich Wolf. —

Am indegetatul mai susu, si repetu acuma expresu, ca cascigul celu mare, si bucuria cea nespresa ni este, caici am scapatu de umilita stare, in carea ne aflam cu lipiture ale strainilor, cari ni esploatau pung'a, dar — nu voiau a tien contu de felu de detorintie si trebuinie nōstre, si pretensiunile nōstre le respingea in modu vatematoriu!

Multi sunt, cari ne critica, firesc straini si reu-voitor; noi insa suntem fericiuti ca n-a succesu, a ne emancipa de straini — in punctul culturei sociale, si a deslega si pe straini de ori-ce detorintia catra noi! Caici dorindu noi a trai bine cu concetatiunii nostri de alte nationalitati, a trebuitu se ne ingrigim, a curma legaturele vatematorie intre noi. Omenii si populare, mai bine traiescu impreuna, candu vinu mai pucinu in contactu si conflictu intre sine, candu n-au ocasiune de a se vatema si nedreptati unii pre altii.

Noi romanii de aici si din juru, am indrepatu lungu timpu, multe nedreptatiri si postpuner — chiar si in vieti sociale — de la conlocutorii nostri: tote acelea le iertam si le uitam, in data ce ele se curma si chiar ocasiunea se delatura. De aci incolia, ori care nemtia seu magiaru va veni in a nostra societate, va fi primut cu bracia fratiesci — ca in cas'a nostra; apoi si noi la ei vom fi, candu vom fi, numai ospeti. „Clara pacta, boni amici.“

Dar cum este ca se ne straduim din tote poterile, ca intreprinderea nostra se corespunda demnului scopu si cau'a nostra culturala, sociala si nationala se profite si se sporésca, se ni faca onore! Provocam deci pre toti domnii si fratii de prin prejuru, ca se grabesca a se inscrie membri ai casinei nostre romane. Deja astazi, dupa unu inceputu abia de siesse septembri, numerulu membrilor inscrisi se urca la 200, dintre cari 110 sunt membri fundatori.

Casin'a nostra s'a deschis cu tota pomp'a la 1. martiu, arangiandu-se ocasiunalmente si unu balu nationalu forte splendidu, atatu de splendidu si animatu, cum n'a mai fostu altulu in Oravitia. Acestea recunoscse expresu insasi fof'a locale nemtia, adaugendu ca chiar in'tro' capitala, acestu balu alu romanilor, ar fi putut trece de unulu dintre cele mai frumose. **)

Si si la acesta ocasiune romanii se con-

*) Se nu ve indoiti ca va fi, — numai interes si influentie, respective intrige straine se nu se mestese intre noi! Ori catu de simpli si ne-experti ar fi romanii, atat a toti pricepu pre bine, ca au cu totii aceeasi sorte, acale-si interesu de existinta si de cultura. R. e. d.

**) Se vede ca, estu timpul romanii pretotindeni s'a distinsu prin elegantia balurilor lor, forte bine succese. Ore ei astazi se aiba numai fal'a da arangia baluri si da dantul pentru nationalitatea loru? Red.

vinsera, ca — ei n'a trebuita de straini, pentru da arangia petreceri splendide si d'a-si face ei senguri de sine placerile cu deplina indestulare. Acesta observatiune se reduce la acea imprejurare, ca — domnii concetatiuni ai nostri de alte nationalitati, de si invitati la petrecerea nostra, au aflatu cu cale a straluci prin absintia! Dar romanii si foru ei au fostu destulu de numerosi si si-au petrecutu pana diminetia la 6 ore, cum nu se potea mai bine, despartindu-se intre urari de — „Se traiasca casin'a romana si intemeiatorii ei!“

Pentru intr'adversitatea acesta miscare si intreprindere cea mai mare recunoscere si merita zeulu dovedit de dlu B. Bordanu, si sprinirea o da — mai vertosu la mobilarea casinei — dlu Aless. Péter; dar — si ceialalti membri ai comitetului si facu detorintia. —

Unu membru activu.

L. Clusin in martiu 1873.
(Apelu la semtiulu de dreptate si de loialitate a administratiunei fondurilor de stipendiu din Naseudu!)

Numai de curundu s'a potutu vedea, cum duoi studenti din districtulu Naseudului in Transilvania, cari in urm'a introduceri sistemului actualu militaru, intrandu la milita, de si sunt din familie serace, si desi n'a avutu de niciu nica ajutoriu, totusi prin eminențele loru talente si prin diligentia loru extraordinaria, in scurtu tempu le succese a fi inaintati la chargea de cadeti si aspiranti de oficeri la regimentul de linia nr. 63, prin ce li s'a deschis ualea de a inainta si a se face bravi aparatori ai inaltelor interese ale monarhiei, patrasi si natiunei.

In districtulu Naseudului essiste inca de pre tempulu institutului militaru si numitul fondu de montura, acum fondulu de stipendie, la care au contribuitu multu si parentii amintilor cadeti si aspiranti de oficeri; acestu fondu este menit, a ajutat pre tenerii din parenti seraci si foru midiloci.

Dupa-ce pana acuma din aceste fonduri nu s'a impărtisit nece unu candidatu seu elevu dela statulu militaru, ci acesta in ramulu militaru, — ca si cadetii mai susu amintiti, — si au cascigul cultura mai inalte militarie singuru numai cu ajutoriul salarisor si competentelor loru forte mici: ar fi forte cu derupta daca administratorii fondurilor districtuali, din acestea nu ar da pre fie care anu cate 4—5 pana la 6-sute fl: v. a. stipendie numai studenților din statulu civil, si apoi si dupa absolvarea studiilor, nu pururi corespundu astfelii nutrite de comunu, cari dupa-ce acuma s'a introdusu sistemulu obligamentului generale de a milita, se ajute din fonduri si pre acel elevi de la trupa si aspiranti, cari si au castigatu pana acuma in parte cultura militaru si voiesc a continua studiul militaru, s'au cari voiesc de aci inainte a studiat si a se perfectuat in ramulu acesta.

Unu militaru.

Parhida, cottulu Bihor, in martiu.
(Frumosu tesauru este libertatea; a o se prețuiește și mai frumosu; legea prin desconsiderare a o maltrată, nu e frumosu.) — Ore, multu stimate dle Redactore, ce ar dice publicul, cetitorii acestui diariu, deca din intempiare s'ar inverti in comun'a nostra si ne-ar intrebă: cum ne indestulim? Cum stam cu Statutul nostru organicu? — er noi li am da respunsu ca — „foste reu!“ si apei am spune ca, poporul in nesciintia sa, de noi, voitorii de bine ai sei, nu voiesc se asculta.

De comunu omenii nostri nu baga in séma nici pe protopopu, cu atatu mai pucoiu pe unu preotu seu pre unu invetiatoriu; ei sciu ca preotul si invetiatorul din aloru sudore traiescu, dar aceea totusi nu pricepu, ca — acia vieti a si-o sacrificia pentru viitoru, pentru viitorul sora si a filioru loru. O intempiare faptica me face a pronunciá acesta judecata trista a supr'a poporului nostru. In 12 fauru a. c. in presintia veteranului nostru protopresviteru alu Luncii, s'a alesu atatu membrilor comitetului parochialu, catu si epitropii santei bisericu, s'a alesu dupa sunetul statutului; dar ce se vede! In diu'a urmatore, dupa indepartarea duii Protopopu, sinodulu parochialu s'a adunatu, de nou, si — critisandu si condamnandu alegerea facuta sub conducerea duii protopopu si cu svatul preotul.

R. e. d.

*) Se nu ve indoiti ca va fi, — numai interes si influentie, respective intrige straine se nu se mestese intre noi! Ori catu de simpli si ne-experti ar fi romanii, atat a toti pricepu pre bine, ca au cu totii aceeasi sorte, acale-si interesu de existinta si de cultura.

**) Se vede ca, estu timpul romanii pretotindeni s'a distinsu prin elegantia balurilor lor, forte bine succese. Ore ei astazi se aiba numai fal'a da arangia baluri si da dantul pentru nationalitatea loru?

Red.

alega pre densulu de epitropu primariu, măca, ca acel'a dupa stat. org. nu avea nici dreptu de a luă parte la votisare! Mai fiindu-i multi din comuna si rudenii, strigara acu cu totii ca nu li trebuie altu epitropu! si incungurandu pe preotu, eu sil'a lu facura se-lu puna la jurnamentu, inca cu unulu langa densulu!

Amintescu, ca ou alesulu epitropu indata s'a alesu membri nuoi si in comitetulu parochialu si inca cum? Tatalu cu feitorulu, frate cu frate !

Vedindu acesta invetiatorulu, ca unul celu mai micu intre densii, ii-a reflectat la calcarea de lege, dar si-a atrasu — numai infrontari si ura. Nu intardiu deci a face amintire despre acestea, mai vertosu din acelui punct de vedere, ca superioritatea bisericii se cunosc ea acestu spiritu de renitintia si se ingrigesa d'a scote pre deavolul ce incepe a se inceibă in sinul poporului si voiesc elu duce la perire.

Unu amicu alu poporului.

Varietati.

* (Francia cea adeverata.) Diariul national din Galati „Vocea Covurluiului“ estrage dupe „Journal de Bucarest,“ urmatrice reflesuni asupr'a Franciei:

,Cu tota eguduirea data prin resbelulu din urma afacerilor industriali ale Franciei, cu tota perderea celor 2 provincie, eminamente industriale, cifra totala a esportului si importului Franciei pe 1872 a intrebatu cifra anilor celor mai favorabili anteriori; caici pe candu esportulu celu mai mare alu anilor precedenti nu s'a urcatu de catu la 3 miliard 88 milioane si importulu la 3 miliard 393 de milioane, anul 1872 a datu pentru esportu 3 miliard 679 de milioane, er importulu 3 miliard 477 milioane. Aceste cifre reprezinta muncu Franciei industriale, comerciale, agricole, intr'un cuventu, a Franciei, care casciga er nua Franciei, de la Versailles, care se occupa cu discursuri vane, cu personalitati si cu totu felulu de reprimari si sperantie netemeinice, seu a Franciei care cheltuesc.

Deci sunt duoue Francie: Francia tribunei si a diarielor; si Francia atelierului, a campului si a scolii. Acesta din urma este Francia cea adeverata. Francia viitorului, si la ea ar trebui se privesc strainii. —

(Morteau unui preotu crutid vieti a mai multor insi.) In 3 martie v. a. c. se surupă plafonul scolii din Gurahontiu, cottulu Aradului; — se intielege de sene, ca a trebuitu se fia forte bunu, deca se surupă foru nici o cauza. Din fericire nu a costatua acesta negrigintia vietii omenescă, caici invetiatorulu cu scolarii asistă pre atunu la inmormentarea unui betranu preotu din apropiare, si asi nefiindu prelegere era scola.

Acesta templare nu servește spre lauda respectivelor autoritatii scolare, speram ince ca li va servi atatu acestora catu si altor de invetitura. —

† (Necrologu) Ioane Bradu, fostu notariu communal din Comuna Moroda, in timpul din urma vice-notariu si evidentiariu in opidulu Siria, cottulu Aradu, — dupa unu morbu sourtu, in 18 fauru st. v. a. c. a reposatul in domnul, in poterea etatei sale de 36 ani, lasandu in doliu si stare materiale deplorabile pe sora-sa Elena cu 2 orfani, si pe nepota-sa Zena-Bradu in Gy. Varsiandu. — Reposatul a fostu unu dintre cei mai buni nationalisti, in agende sale oficiale pentru eminentele-i calitatii, si a bucurat de stima generala. Fie-i tierin'a usiora si memorii a neuitata! —

= (Ns marginim a luă notitia!) Cu datul de 18 martiu ni se scrie din Aradu de catra unu d. corespondinte alu nostru, ca presiunea poterilor dilei, — in cau'a impunere limbei magiare incepe a se estinde si acolo, unde legea cea destulu de apesatorie pentru nationalitati, concedea si garantidea folosirea limbii maiori, — adica in comună. — Ce mai multu dore, si intr'adversitatea tristu lucru este, ca in atari timpuri de cercare, uneltilor magiarisare afia chiar si in clasea mai de diosu a intielegintei nostre, intre notari si intre judi comunitati, omeni slabii de ingeru, cari li se dau de unele marsiave. Corespondintele nostru vine si ne insira vr'o cativa omeni de felului acesta; dura noi, pururi plecati a crati, si — sperandu, ca acei omeni retaciti, totu dora vor veni mai tardi la minte, de ocamdata ii lasam in pace, marginindu-ne a luă ou parere de reu — notitia de acele aparitii daunose si ruinose. — *

